

ning och översättning: C E S. Lidingö: Internationella bokklubben, 1956. 172 s, [4] pl-s, fotogr. [Inledning: Taha Husein och den gamla egyptiska byskolan (s 5–25).] – [Sir M Iqbal,] Iqbal. Skalden som skapade Pakistan. En presentation och ett dikturval. [Verso:] Inledning och översättning: C E S. Lidingö: Internationella bokklubben, 1956. 63 s. ([Verso:] Internationella bokklubbens bokgåva, 1). [Med förord (s 5–6) och inledning (s 7–24) av S.] – T Husein [T Husayn], Universitetsår i Kairo. Roman. [Verso:] Inledning och översättning: C E S. Lidingö: Internationella bokklubben, 1957. 190 s, [4] pl-s, fotogr. [Inledning, s 5–8.] – N Gogol, Taras Bulba. [Verso:] Till svenska av C E S. Sthlm: Prisma, 1962. 155, [1] s. (Prisma). [Finländskt förlag (delupplaga): Söderström, Helsingfors. Tidigare publicerad tillsammans med Den förfärliga hämnden (1946), se ovan. S:s noter från originalutgåvan finns med även i 1962 års utgåva liksom i de från 1983 och 1993, i den senare i bearbetat skick. Ny utgåva 1993: Sthlm: Fabel, 154, [1] s, (Fabel pocket, 25). Illustrerad utgåva: Taras Bulba. [Verso:] Övers: C E S. Ill: C Colombi. Högnäs: Bokorama, 1983. 119 s, färgill. Fol. S:s översättning av Taras Bulba återges även i följande novellsamlingar av N Gogol: En dåres anteckningar och andra berättelser, Sthlm: Wahlström & Widstrand, 1978, s 161–313 (ny utg 1983) och Kappan; Näsan; Taras Bulba, Sthlm: Tiden; Natur och kultur [distributör], 1986, (Alla tiders klassiker), s [77]–219. Dessa bägge samlingar har samma version av S:s noter som utgåvan från 1993.] – M Hlasko, Paradiset nästa. Roman. Sthlm: Bonnier, 1962. 242, [2] s. (Den nya romanen). – T al-Hakim [T Ḥakīm], By vid Nilen. Ett modernt arabiskt drama från Nildalen. [Verso:] Översättning från arabiska och inledning av C E S. Lidingö: Internationella bokklubben, 1975. 159 s, ill. [Inledning: Dramatikern Tawfik al-Hakim (s 5–13, ill).] – M Gorkij, Provokatören (Karamora). Sthlm: Kommunistiska arbetarförlaget, u å [1984]. 52 s. [Anonymt översatt av S. Ny utgåva av titelnovellen från novellsamlingen Provokatören (1946), se ovan. Texten reproducerad från den tidigare utgåvan.] – I förteckningen ovan har inkluderats två översättningar som ursprungligen publicerades som bidrag, N Gogol, Taras Bulba (1946) och A Tjechov, Ravinen (1949). För övriga översättningar av S publicerade i antologier och tidskrifter hänvisas till den utförliga bibliografin till artikeln om S i Svenskt översättarlexikon (www.oversattarlexikon.se/listor/avoversattare/Carl_Elof_Svenning, 2016-11-30).

Källor o litt: Göteborgs handelsinstituts arkiv, registerkort (D X: 1 b:3 o 13), i Regionarkivet i Göteborg.

H Danielsson, Översättaren och brobyggaren (Halva världens litteratur 1993:1); För liten sovring, anser översättare om föreningsstart (DN 27 sept 1947); N Håkanson, Carl Elof Svenning (Svenskt översättarlexikon, www.oversattarlexikon.se/artiklar/Carl_Elof_Svenning, 2016-10-31); dens, Fönstret mot öster: rysk skönlitteratur i svensk översättning 1797–2010 (2012); G Mejdell, Zetterstéens översettelse av Taha Husayn (Lir, 2, 2013, ojs.ub.gu.se/ojs/index.php/LIRJ/article/view/2707/2402, 2016-10-31); R Oldberg, Carl Elof Svenning som poet (Brodershand: dikter / Carl Elof Svenning i urval och med inledning av Ragnar Oldberg); T Rooke, Översättarröst och översättarstrategi i Dagarna, ett översättningsmanuskript av K V Zetterstéen (lir.journal, 2, 2013, ojs.ub.gu.se/ojs/index.php/LIRJ/article/view/2706/2401, 2016-10-31); Översättarna får förening (DN 26 sept 1947). – Rec i Morgon-Tidningen 25 okt 1951. – Nkr över S i DN 22 juli 1984. – Meddel från S:s son Per Johan Svenningsson, Sthlm.

Nils Håkanson

Svenning, Eric Adolf, f 21 nov 1901 i Malmö, S:t Pauli, d 19 aug 1974 där, Slottsstaden. Föräldrar: typografen Adolf Andersson S o Emilia Augusta Nilsson. Kontorsbud vid SJ, elev vid Brunnsviks folkhögsk 25–26, litograf vid ab Åkerlund & Rausing 26–41, led av styr för ABF Malmö 32, v ordf 41, ordf där jan 51–71, led av styr för Malmö litografiska fören 35, ordf där 38–40, led av styr för Malmö hyresgästfören 39, ordf där 42–våren 74, red för Bostaden Malmö 41–56, instruktör vid ABF 42–febr 46, led av stadsfullm i Malmö 45–66, andre v ordf i drätselkammaren 50, v ordf där 51–54, ordf i hälsovårdsnämnden 48–63, i drätselkammarens tredje avd (från 54 fastighetsnämnden) 51–67, led av fastighetsab Spinneriet okt 54–åtm 65, led av AK 57–70, ordf i Riksförb för allmän hälsovård 63–åtm 71, led av bostadsrättskomm dec 66–dec 68, av komm för ett renare samhälle mars 67–juni 69, av lagutsk 69–70, ordf i rikskomm mot nedskräpning (Håll Sverige rent) maj 70–aug 74.

G 7 nov 1931 i Malmö, S:t Pauli, m Edit Maria Ingeborg Olsson, f 8 juni 1907 där, S:t Joh, d 26 okt 1975 där, Slottsstaden, dotter till byggnadsarbetaren Botvid O o Eva Fredrika Johansson.

Eric S växte upp i en arbetarfamilj i en fattig stadsdel i Malmö. Skolgången blev kortvarig: som fjortonåring lämnade han Pildammsskolan med goda betyg. Liksom de flesta begåvade arbetarbarn måste S dock ge upp tanken på fortsatta studier och

började arbeta redan under skoltiden, bla som springpojke under Baltiska utställningen 1914.

Intresset för teater och musik, som även föräldrarna haft, konkurrerade tidigt med arbetet om S:s uppmärksamhet. Han ledde teaterverksamheten på Ungdomens hus i Malmö, uppträdde på friluftsteatern, blev en av sångföreningen Lyrans ledande tenorer och skrev också teaterkomedier. Efter hand valde S att utbilda sig vid Brunnsviks folkhögskola. Därifrån tog han med sig ett betydande intresse för folkbildning och kultur som sedan kom till uttryck i hans politiska gärning.

1926 tog S anställning som litograf vid förpackningsföretaget Åkerlund & Rausing i Lund, där han gjorde en snabb facklig karriär och blev personalklubbens förste ordförande. Under den långvariga branschkonflikten 1938 var han en av ledarna. Efter medling av tre landshövdingar uppnåddes ett avtal som gav grafikerna kraftigt höjda löner och rätt till två veckors semester. Framgångarna gav en skjuts åt S:s karriär inom arbetarrörelsen. 1942 tog han över ordförandeskapet i Malmö hyresgästförening och knappt tio år senare fick han samma position i ABF Malmö.

Arbetet i hyresgästföreningen gav S goda möjligheter att verka gentemot den svåra bostadsbristen i efterkrigstidens Malmö. Uppväxten i den södra förstaden (i närheten av kvarteret Korpen som skildrats i Bo Widerbergs film) hade givit honom egna erfarenheter av slum, trångboddhet och hälsovådliga lägenheter. Kampen mot dessa missförhållanden blev en livslång politisk angelägenhet för S.

Hyresgästföreningen tog inte bara tillvara de boendes intressen, utan utvecklade också ungdoms- och kulturverksamhet. Som en del i detta arbete ledde S föreningen Barnen till havet som ordnade ferieaktiviteter vid Ribersborgsbadet för kåk- och bakgårdsbarnen. Han ordnade också en teater- och filmverksamhet för barnen som leddes av den senare välkände författaren Åke Hodel. S:s kulturella engagemang kom även till uttryck i hyresgästföreningens tidning Bostaden. I den publicerade han som redaktör dikter av Gunnar Ekelöf och Erik Lindorm (bd 23), liksom noveller av Rudolf

ERIC SVENNING
AA

Värnlund och Ivar Lo-Johansson. Under hyresgästföreningens årsmöten, som ofta fyllde Stadsteatern, uppträdde operasångare och operettstjärnor som Åke Askner, Einar Beyron, Brita Hertzberg, Ulla Sallert och Gaby Stenberg. S ville med den sortens arrangemang förverkliga sin idé att politik och folkrörelser skulle sammanflätas med kultur och musik.

ABF i Malmö utvecklades efter andra världskriget till ett slags folkuniversitet. Årligen skrev 20 000 Malmöbor, en sjundedel av befolkningen, in sig. Kursprogrammet expanderade och de facklig-politiska utbildningarna kompletterades med språk- och musikkurser. När Grafikskolan Forum (senare Konsthögskolan i Malmö) 1964 startade inom ABF:s ramar såg S till att ordna lokaler med full hyrestäckning från kommunen.

Den i Malmö regerande socialdemokratin ville skapa ett slags mönstersamhälle. Malmö stadsteater, invigd 1944, blev den stora kulturella symbolen för dessa ambitioner. S engagerade sig mycket för teaterns utveckling och var med om att tillsätta Ingmar Bergman som regissör och konstnär-

lig ledare. Till teatern knöts skådespelare som Bibi Andersson, Max von Sydow, Toivo Pawlo, Gunnel Lindblom, Naima Wifstrand och Sture Lagerwall (bd 22).

Trots framgångarna kom djupgående motsättningar att utmärka den malmöitiska arbetarrörelsen. Kommunsocialister ställdes mot självförvaltare och kooperatörer som S, vilka anklagades för att främsta tillvara den välbeställda arbetarklassens intressen. Kooperatörerna ville i första hand bygga bostadsrätter, vilka i praktiken var ekonomiskt otillgängliga för stora delar av arbetarklassen. Kritikerna såg med skepsis på alliansen mellan HSB, socialdemokratiska bostadspolitiker som S och storbyggmästare som Hugo Åberg. Kritikerna angrep också den konsensuskultur som utvecklats mellan arbetarrörelsens och storföretagens ledare, inte minst Ernst Wehtje jr vid Skånska cement ab.

S kom efter hand att förflytta centrum för sin verksamhet från kommunal- till rikspolitiken. Efter att ha inträtt i andra kammaren 1957 blev han bostadspolitiker på nationell nivå och gjorde sig känd för att kämpa för bibehållen hyresreglering. I slutet av sin riksdagskarriär var S med om att genomföra en vanhävdslag, som gav kommuner rätt att ta över vanvårdade eller förfallna bostäder.

Trots riksdagsuppdraget behöll S centrala kommunala uppdrag. Han kvarstod också som ordförande för ABF och hyresgästföreningen i Malmö. S kom att personifiera ”den röde patriarken”, med makt att styra städer och bestämma över människors vardag och villkor. Denna sorts politiker hade sin storhetsperiod under sent 50-tal och ett decennium framåt. Det var då bostadspolitikens miljonprogram växte fram som ett svar på den väldiga bostadsbristen. 1962 stod 25 000 personer i kö hos bostadsförmedlingen i Malmö. För att bereda plats för nybyggnationer byggdes stadskärnan om. Många hus revs och S kunde i samband med detta unna sig tillfredsställelsen i att besluta om nedmontering av den hyreskåk han vuxit upp i. Samtidigt kommunaliserades markområden i ytterområdena. Malmö förberedde sig liksom andra större städer på att ta emot folkströmmen från landsbygden.

För S och andra socialdemokratiska politiker ur hans generation var detta en skördetid. Fattigsverige byggdes bort, välståndet ökade snabbt och utbildningen demokratiserades. Det folkliga stödet för denna politik tycktes massivt. I Malmö vann socialdemokratin val efter val. S och hans generationskamrater skapade nya projekt för att pryda staden. Modernisering och homogenisering kännetecknade stadsplaneringen. Bygget av skyskrapan Kronprinsen blev till ett moderniseringens utropstecken. Nerlagda textilfabriker ersattes av flotta restauranger och köpcentra. Den nya stadsdelen Rosengård skulle fullborda framtidsvisionerna. För S var det ett storslaget projekt; i Rosengård skulle 20 000 människor bo och ha tillgång till butiker, samhällsservice, skolor, daghem, bibliotek, krogar, sjukvård. Det var den förverkligade drömmen om den stora gemensamma staden.

Det sena 60-talet blev tungt för S och andra röda patriarker. De kommunala bostadspolitikerna förlorade inflytande i riksdagen, det gamla bostadssociala stödet upphörde, bostadsrätter blev handelsvaror och finansieringen blev allt svårare för kommunerna, som också förlorade skattekraft. De välbeställda invånarna i Malmö flyttade till radhusområden i kranskommuner samtidigt som arbetslösheten steg i spåren av den ekonomiska krisen.

S lämnade som en av de sista av sin generation riksdagen 1970. I Malmö mötte hans generation allt starkare kritik från vänster: ABF stod för en borgerlig bildningssyn, stadsteaterns repertoar var kommersiell och stadens moderniseringsprojekt hade drivit fram segregation och social nöd. Det samhälle som S velat skapa, präglad av en levande förening mellan politik och kultur, höll på att ersättas av klasskamp och social indignation, och hans halvseklångs samhällsgärning underkändes. Det politiska nederlaget förvandlades till en privat tragedi. Efter det att S lämnat sitt sista folkrorelseuppdrag begick han självmord.

Son till S är journalisten och författaren *Olle S* (f 1942).

Redigerat: Bostaden. Årg 11 (1943), nr 11–årg 23 (1955), nr 2. Malmö 1943–1955. (Framtiden). [Organ för hyresgästföreningen i Malmö. S kan even-

tuellt ha efterträtt den tidigare redaktören A Kringlund redan fr o m 1943:9; nr 9 och 10 saknar redaktionella uppgifter. S var dessutom ansvarig utgivare för tidskriften 1943, nr 1–1955, nr 2. Tidskriften upphörde därefter och införlivades av Vår bostad, men återkom i annan form redan året därpå, då utan att redigeras av S.]

Källor o litt: P Billing o M Stigendal, Malmö: vår stad (Socialdemokraternas samhälle: SAP och Sverige under 100 år, 1989); Bostaden: organ för Malmö hyresgästförening, specialnr april 1982; E Eriksson, Omöjligt finns inte: ABF Malmö 75 år (1995); Forum final!, ed L-G Oredsson (1995); Malmö stads historia, 8, ed O Bjurling (1994); P-M Ristilampi, Rosengård och den svarta poesin (1994); O Svenning, Lojaliteter: min far(s) (1995); dens, Malmö: paradoxernas stad (1998); Väv 1966. – Far till staden, dokumentärfilm av Magnus Gertten (2001).

Olle Svenning

Svenningsen, Nils Widner, f 26 maj 1934 i Esbjerg, Vor Frelzers, Danmark, d 30 jan 1998 i Lund, S:t Hans. Föräldrar: överkirurgen Olaf Knut S o Karin Widner. Studentex vid Esbjerg statsskole 23 juni 52, inskr vid univ i Khvn ht 52, fyllnadsprövn för sv gymnasiekompetens, inskr vid LU 1 sept 53, med kand där 20 febr 56, tjänstgjorde i perioder som extra läk, tf underläk o tf amanuens vid Lunds lasarett april 58–juli 59, vid Helsingborgs lasarets med klinik jan–aug 60 o mars 61–mars 62, med lic vid LU 11 febr 61, leg läk 14 febr 61, underläk vid Helsingborgs lasarets barnklinik 26 juni 61–31 mars 62, tf underläk vid Lunds lasarets barnklinik 1 april–20 okt 62, underläk vid Helsingborgs lasarets barnklinik 1 jan 63–31 dec 67, klin amanuens vid Lunds lasarets barnklinik 1 april 67–31 jan 71, underläk vid dess infektionsklinik 24 aug 70–12 april 71, underläk vid dess barnklinik 13 april 71–30 juni 73, specialistkompetens i barnaålderns invärtes sjukdomar 30 april 71, bitr överläk vid Lunds lasarets barnklinik 15 maj 73–1 maj 85, med dr vid LU 13 maj 74, doc i pediatrik 10 okt 74, klinisk lärare vid Lunds lasarets barnklinik i perioder 22 jan 79–1 juni 80, tf prof i pediatrik vid LU 13 sept 82–22 jan 84, klinisk lärare vid Lunds lasarets barnklinik 8 okt 84–1 maj 85, bitr överläk där maj 85, prof

i pediatrik, särskilt nyföddhetsperiodens sjukdomar, vid LU samt överläk vid Lunds lasarets barnklinik 1 jan 86, klinikchef o chefsöverläk där (från 93 Universitetssjukhuset i Lund) 90–96.

G 4 juni 1960 i Kristianstad m Barbro Christina Elisabet Hasselgren, f 13 april 1933 där, d 30 sept 2003 i Lund, Domk, dotter till l:e stadsläkaren Karl Johnny Harald H o Anna Elisabet Thorsén.

Nils S var bördig från Esbjerg i Danmark, där hans far var läkare. Familjen hade dock starka band till Sverige och i hemmet talades svenska. Morfadern Nils Widner var präst, grundare av svenska församlingen i Köpenhamn, småningom pastor primarius och överhovpredikant i Stockholm; farfadern Anders S var verksam inom Alfa-Laval i Sverige och Danmark. En farbror och namne till S var Danmarks ambassadör i Stockholm under åren efter andra världskriget.

Efter studentexamen från latinlinjen började S läsa medicin i Köpenhamn, men misslyckades vid den första viktiga tentamen. Han valde då att komplettera sina gymnasiebetyg i Malmö och fick sedan dispens, vilket krävdes för utländsk medborgare, att få genomgå läkarutbildning i Sverige. S inskrevs vid Lunds universitet och blev färdig läkare 1961.

S valde pediatriken som sin specialitet och var – bortsett från några tidiga tjänstgöringsår i Helsingborg – barnkliniken i Lund trogen i över trettio år. Hans intresse kom snabbt att koncentreras på vården av nyfödda. När S på 60-talet kom in i sjukvården var det medicinska omhändertagandet av sjuka nyfödda eller prematura barn fortfarande outvecklat och det fanns många haltande organisatoriska lösningar. Det kom att bli S:s livsuppgift att från grunden reformera denna vård. Han fick successivt möjlighet att göra detta på en särskild enhet inom barnkliniken, med vilken även den neonatala intensivvården integrerades. Sedermera en av landets första professorer i neonatalmedicin byggde han i Lund upp en verksamhet som präglades av två grundlinjer: ett praktiskt kliniskt omhändertagande baserat på erkända fysiologiska principer och vetenskapliga studier kombinerat med en sant humanistisk livshållning, som inne-